

Meðalaldurin á føroyskum fiskiskipum 18,9 ár

Føroyski skipaflotin hevði seinasta ár eina nettoframgongd við trimum skipum
Framtíðarútlitið: ein vaksandi trolarafloti

VIÐ ÁRSLOK VÖRU Í FØROYSKA SKIPAFLOTANUM TILSAMANS 202 SKIP STÖRRI ENN 20 BRT. VIÐ TILSAMANS 40.269 BRT.

HETTA ER EIN NETTOFRAMGONGD UPPÁ 3 SKIP ELLA EINUM SAMLAÐUM TONSATALI UPPÁ 2.191 BRT.

162 fiskifør eru í flotanum í dag. Tey trý nýggju fiskiförini sum komu higar til lands í fjør vóru hin 834 BRT, stóri hekkutrolarin »Stella Kristina« 537 BRT, stóri stálinubáturin »Leivur Høpni« og hin 360 BRT, stóri kraftblokkabáturin »Solborg«, sum allir eru bygdir á norskum skipusmiðjum.

Harafturat eru 6 stálinubátar longdir og harav 2 yvirdekkadir. Í fjør var »Vesturhavið Blíð« selt av landinum, og »Albert« og »Havgasin« sum bygd vóru áðrenn aldamót, strikaðir av skipalistanum.

Ferðmannaskipini eru 11 eins og árið frammanundan. »Tjaldur«, sum Skipafelagið keypti í 1967, sum í lotuni liggur fyri teym er skrætt í Panama, og tí ikki við á føroyska skipalistanum.

Farmaskipaflotin er øktur við hinum 300 BRT, stóra farmaskipinum »Norðvikingur«, sum bygdur er á Tórshavnar Skipasmiðju.

Harafturat er 1 fiskiskip skrásett sum farmaskip.

Av øðrum bátum sum komnir eru í farna ári er hvalabátur-

in »Heykur«, sum keyptur er úr Noregi, og sandbáturin »Árman« keyptur úr Danmark.

Sluppin »Westward Ho«, sum er bygd í Grimsby í 1884, var sett í stand, og komin á skipalistan sum seglskip.

Meðalaldurin

Meðalaldurin á føroysku fiskiskipunum er 30,2 ár. Hetta gevur tó eina skeiva mynd av hvussu gaml føroyski fiskiflötin í veruleikanum er, av tí at nýggju linubátarnir eru nógv stórr og veidda stórrí nógdir enn gomlu skipini.

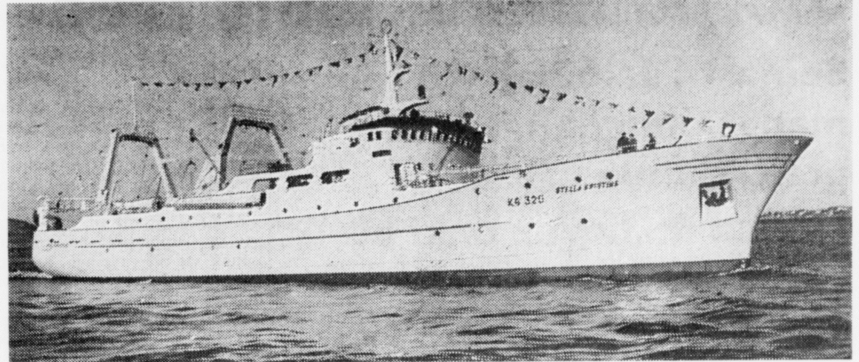
Vit fáa tí eina betur hóming av meðalaldrinum um vit roknast eftir tonsatalinum. Her verður meðalaldurin bert 18,9 ár móti 19,4 í 1967. Orsøkin til hetta er, at tey trý stóru skipini sum komin eru seinasta ár og tey fimm eldru, sum strikað eru, seta meðalaldurin longur niður enn tað at øll hini skipini eru vorðin eitt ár eldri.

Tær stóru íleggingarnar serliga í fiskiskip uppá 2-300 BRT, við opnum dekki, sum vóru settar í verk seinast í 1950 unum, steðgaðu á í 1964. Eingir nýbyggingar vóru bilagdir, men istaðin vóru t. d. nógvir kraftblokkar settir í skip til silda-veidu.

Fleiri trolarar

Frá seinrapartinum av 1967 er aftur gongd komin í útbygging skipaflotans. Nú er serliga trolaraflotin sum verður útbygdur við nýggjum og stórum hekkutrolarum við flakaverksmiðju. Fyrsti trolarin kom seinast í 1968, og tveir av sama slagi koma í ár. Allir bygdir í Noregi. Harafturat er sáttmáli gjørdur um stóran hekkutrolara í Týsklandi sum skal koma í 1970. Ætlanir eru tó harafturat at byggja tveir hekkutrolarar á norskum skipasmiðjum.

Eisini er sáttmáli gjørdur um fleiri linubátar og nakrir eru longu komnir. Tveir yvirdekk-

»STELLA KRISTINA«

adri linubátar komu í 1967 og -68 og í ár koma triggir av sama slagi. Ein kraftblokkabátur er komin í fjør, og kemur ein aftur í ár. Eisini er sáttmáli gjørdur um tveir yvirdekkadir frystibátar, og koma teir helst í ár.

Sáttmálar uppá 75 milj.

Fyri stóri fiskiskip sum koma í 1969-70 eru sáttmálar gjørd-

ir uppá tilsamans uml. 75 milj. kr. harav umleið 15 mill. til skip sum vera bygd í Føroyum, uml. 47 mill. fyri skip bygd í Noregi og uml. 13 mill. fyri ein hekkutrolara sum skal byggjast í Vesturtyklandi.

Í fjør vóru ongir kraftblokkar settir í eldri skip, soleiðis at nú eru 15 stálinubátar við kraftblokki og ringnót, móti 14

í 1967. Av teimum 15 kraftblokkabátunum sum eru, hava triggir frystilast. Seks adri stálinubátar hava eisini frystilast.

Nevnast kann, at nakrir av linubátunum eru í seinasta ári vorðin yvirdekkadir, soleiðis at manningin stendur vard móti veðrinum. Við áramóti vóru 6 heilt yvirdekkadir linubátar í føroyska fiskiflotanum.

Eitt sindur um fódoring av mjólkikúgv í tíðini, tá ið kúgvinn fer á beiti um várið, og tá hon verður sett inn aftur um heystið

Ein hoyrir oftani búnaðarmenn tosa um, at neytini mjólkadu minni aftaná at tey fingi eitt annað fódur enn tey høvdu fingið frammanundan, sum t. d. frá innifóðring til beiti. Orsøkin kann sjálvandi vera, at á beitinum er litid og vána gras, men aðrar orsøkir kunnu hava líka stóran týdning, og skulu hesar nevast í hesi grein.

Ein góður regul sigur, at alt skifti í fódoringini til eina mjólkikúgv má gerast stigvist. Hetta er torført at gjøgnumføra um várið, tá ið neytini sleppast á beiti, og um heystið, tá ið neytini setast inn aftur. Skeiv fódoring í hesi tíð kemur skjótt til sjóndar í mjólkamongdini, og tað er eisini torført at fáa neytini upp aftur í produksjón seinni.

Fyri tí at skilja hví mjólkamongdin minskar og hví tað tekur so mikið langa tíð at fáa hana upp aftur, er neyðugt at vita eitt sindur um meltingina hjá kúnni og hvat sum gongur fyri seg í vombini á henni.

EITT SINDUR UM TAÐ, SUM HENDIR Í VOMBINI

Í vombini eru eingir kertlar og tí er eingin melting av fódurevnum har av enzymum frá kúnni sjálvari. Tá ið vombin hóast hetta hevur so stóran týdning fyri meltingina, kemur hetta av teimum mongu solum av mikroorganismum, sum finnast í vombini. Tað eru hesar sum gera tað at neytini kunnu melta stórar fódurmongdir við nógvum innihaldi av træevni.

Mikroorganismurnar spalta cellulosu og onnur tungt melti-

lig evnir niður til einkult sukurtosa um, at neytini geringur kemur í. Enzymi hjá mikroorganismunum fremja hesa spaltning. Tá hvorki jóttrarar ella djór við einum maga hava sjálvi tilfuk enzym, sum kunnu spalta slík evnir, er hetta einasti gjørligi háttur til at fáa nyttu av hesum fódurevnum. Mikroorganismurnar byggja eisini upp ymisk proteinevnr av einkultum nitrogenbindingum. Hesi proteinevnr byggjast upp í kroppinum á mikroorganismunum. Tá ið hesar koma longur aftur í melta kanalu hjá kúnni, kann kúgvinn spalta hetta protein hjá organismunum við sínum egnum enzymum, soleiðis at eisini hetta protein kemur kúnni væl við á sama hátt sum vanlig proteinevnr í fódurinum.

Mikroorganismurnar í vombini kunnu eisini gera eina rúgvu av vitaminum, m. a. allar B-vitaminir, soleiðis at kúnni ikki torvar hesar í fódurinum.

Við góðari fódoring kunnu mikroorganismurnar spalta sundur einar 4-5 fódureindir av cellulosevnum — fódureindir sum kúgvinn annars ikki vildi fingið nakra nyttu av. Samstund is kann 60-70 pst. av tí proteini sum kúnni torvar koma frá proteini, sum er gjørt av mikroorganismunum. Tí er eyðseð, at mikroorganismurnar mugu fáa bestu livilíkindi, soleiðis at hesar kunnu verða til størstu nyttu fyri kúnni.

Tær ymisku mikroorganismurnar seta ávís krøv til fódurmongdir, samanseting og struktúr av tí fóduri, sum kúgvinn fer. Av hesum stendst, at fódur

ið í stóran mun avger hvussu viðurskiftini verða í vombini og hvussu livilíkindi hjá organismunum verða har. Sjálvst smáar broytingar í fódoringini fara til broytingar í vombini so sum súrgugrad, vatnnihald o.a. Vit mugu tí rokna við, at sjálvst minstu broytingar í fódurmongd og samanseting gera, at tær ymisku mikroorganismurnar fáa betur ella verri livilíkindi. Nakrar stammar fáa verri livilíkindi og minka í tali ella doyggja — aðrar fáa tað betur og vaksa í tali. Tær allar flestu broytingar í fódoringini eru so smáar, at mongdin av teimum ymisku organismunum broytist uttan at vit kunnu sjá tað á kúnni. Men tá ið stórr broytingar fara fram, fær kúgvinn minni matarhug og ofta leysan avføring.

Tá ið stórar og skjótar broytingar fara fram í fódoringini, má samansetingin og mongdin av mikroorganismum í vombini broytast nóg fyri at meltingin aftur skal verða normal. Tær flestu mikroorganismurnar doyggja skjótt, um broytingin í fódoringini er stór, og tað tekur langa tíð áðrenn nýggjar stammar ur vaksa seg so mikið sterkar, at tær kunnu yvirtaka arbeiðið. Henda tíðin kann væl taka einar 10-14 dagar, og í hesum døgum er meltingin ógvuliga litil. Kúgvinn fær ikki nóg mikið av meltaðum mati, og úrslitið verður minni mjólk.

Fyri at tær ymisku mikroorganismurnar tí skulu fáa tíð til at retta seg eftir teimum nýggju viðurskiftunum, mugu (Framhald á 7. síðu.)

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

PINT PRODUKT

SOSIALINUM!